

Nr 131.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avstående i vissa fall av allmänna arvsfondens rätt till arv; given Stockholms slott den 25 februari 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredraganden under punkterna 1:o—11:o) hemställt.

GUSTAF.

K. G. Ewerlöf.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Statsrådet Ewerlöf anmäler följande frågor om avstående av allmänna arvsfondens rätt till arv efter vissa personer och anför därvid.

1:o.

Rätten till arv efter hemmansägaren Olov Bergren från Dalby socken. Hemmansägaren Olov Bergren från Dalby socken, Värmlands län, vilken var född den 19 februari 1870, avled den 16 februari 1942 utan att, såvitt framgår av en efter honom upprättad bouppteckning, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter honom uppgick enligt bo-

uppteckningen till 5 602 kronor 61 öre. Av kvarlåtenskapen har ett belopp av 6 602 kronor 46 öre inlevererats till allmänna arvsfonden.

Olov Bergren och hans hustru Ida Bergren, född Jönsson, hade den 25 mars 1917 före deras vigsel upprättat ett äktenskapsförord, enligt vilket Olov Bergren, enär endast Ida Jönsson införde egendom i boet, avsade sig giftorätt såväl i den egendom, Ida Jönsson då ägde, som i den egendom, hon framdeles ärvde eller förvärvade.

Genom ett den 22 mars 1932 upprättat inbördes testamente, hade makarna Bergren förordnat, att den av dem, som överlevde den andra, skulle med full äganderätt erhålla all den avlidnes kvarlåtenskap.

Ida Bergren avled den 30 september 1935. Enligt den efter henne upprättade bouppteckningen utvisade boet en brist av 634 kronor 37 öre.

Ida Bergren efterlämnade vid sin död fyra syskon. Av dessa voro vid Olov Bergrens fränfalle tre i livet, däribland Per Johan Jönsson och Karolina Olsson, medan en syster var död. Fem barn till sistnämnda syster levde vid Olov Bergrens död, däribland Ida Hedesund och Axel Gustavsson. Axel Gustavsson har sedermera avlidit, efterlämnande änkan Anna Maria Gustavsson.

Hos Kungl. Maj:t hava Per Johan Jönsson, Karolina Olsson, Ida Hedesund och Anna Maria Gustavsson anhållit, att dem måtte tillerkännas vad som influtit vid försäljning av en fastighet i boet eller om det ej kunde beviljas, hälften av det, som redovisats till arvsfonden.

Sökandena äro födda, Per Johan Jönsson den 22 juni 1879, Karolina Olsson den 3 januari 1877, Ida Hedesund den 9 februari 1887 och Anna Maria Gustavsson den 26 september 1892.

Till stöd för ansökningen hava sökandena framhållit, att det var Ida Bergren som tillförde boet den fasta egendomen. Därjämte hava sökandena åberopat, att de vore mindre bemedlade.

Länsstyrelsen i Värmlands län har tillstyrkt bifall till ansökningen, därvid länsstyrelsen utgått från att kvarlåtenskapen borde fördelas enligt lag mellan Ida Bergrens syskon samt den avlidna systerns barn.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att vid ingåendet av den avlidnes och hans den 30 september 1935 avlidna hustrus äktenskap endast hustrun införde egendom i boet, däribland samma fasta egendom, som redovisas i mannens dödsbo. Visserligen utvisar bouppteckningen efter hustrun Bergren brist och bouppteckningen efter mannen Bergren en behållning å 5 602 kronor 61 öre, varför sagda behållning synes hava uppkommit genom mannens förkovran av boet, men då berörda behållning det oaktat torde få anses hava haft sitt ursprung i den egendom, som tillförts boet av hustrun Bergren, och då sökandena synas vara i blygsamma ekonomiska villkor och i viss mån hava stått den avlidna nära, synes fog kunna finnas för ett efterskänkande till förmån för dem av åtminstone en del av kvarlåtenskapen efter mannen Bergren. Beträffande storleken av de belopp, som sålunda skulle avstås till förmån för sökandena, vill ämbetet föreslå att ett belopp av 800 kronor avstås till förmån för envar av sökandena.

För egen del tillstyrker jag, att vissa delar av ifrågavarande kvarlåtenskap avstås till sökandena, av vilka Per Johan Jönsson och Karolina Olsson voro syskon och Ida Hedesund systerdotter samt Anna Maria Gustavsson är änka efter en systerson till Olov Bergrens avlidna hustru och vilka enligt vad handlingarna utvisa stått Olov Bergren nära och leva under mindre goda ekonomiska förhållanden. Sökandena synas skäligen böra tillerkännas vad som skulle tillfallit dem, därest Ida Bergrens syskon och syskonbarn ägt rätt att taga hälften av Olov Bergrens bo. I sådant fall skulle Per Johan Jönsson och Karolina Olsson vardera hava bekommit en åttondel samt Ida Hedesund och Anna Maria Gustavssons man vardera en fyrtiondel av kvarlåtenskapen.

Föredraganden.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter hemmansägaren Olov Bergren från Dalby socken må avstås en åttondel till vardera av Per Johan Jönsson och Karolina Olsson samt en fyrtiondel till vardera av Ida Hedesund och Anna Maria Gustavsson.

2:o.

Rätten till arv efter Fredrika Charlotta Bring från Lund. Fredrika Charlotta Bring från Lund, vilken var född den 26 april 1865, avled den 15 januari 1943, utan att, såvitt framgår av en efter henne upprättad bouppteckning, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter henne uppgick enligt bouppteckningen till 67 338 kronor 93 öre. Kvarlåtenskapen efter den avlidna har ännu icke redovisats till allmänna arvsfonden.

För den avlidna hade under de sista sexton åren av hennes levnad jämlikt 11 kap. 3 § lagen om förmynderskap varit förordnad god man att bevaka hennes rätt och förvalta hennes egendom. Sedan den 31 december 1928 hade nämnda godmanskap innehafts av biskopen Edvard Rodhe i Lund. Anledning till godmanskapet hade varit, att den avlidna på grund av sinnessjukdom ansetts ur stånd att förvalta sin egendom.

Genom beslut den 3 september 1943 har Kungl. Maj:t, med stöd av 5 kap. 2 § lagen den 8 juni 1928 om arv, förklarat, att klander för allmänna arvsfondens räkning icke skulle äga rum mot ett av den avlidna den 30 december 1922 upprättat testamente, varigenom hon, såvitt nu är i fråga, förordnat, att legat till ett sammanlagt belopp av 2 000 kronor skulle utgå ur hennes kvarlåtenskap.

Hos Kungl. Maj:t har biskop Rodhe, såsom ombud för den avlidnas kusiner, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förklara, att den avlidnas samtliga kusiner jämlikt grunderna för 4 § i lagen den 8 juni 1928 om införande av lagen samma dag om arv vore berättigade till arv, eller ock av nåd medgiva, att allmänna arvsfondens rätt till arv efter henne avstodes till hennes kusiner.

Enligt vad i ärendet blivit upplyst efterlämnade den avlidna följande kusiner:

avlidne farbrodern, kronolänsmannen Ebbe Brings barn: Anna Bring, Ebba Maria Bring, Brita Dorotea Lindgren, Eva Laurentia Bring och Samuel Ebbe Bring;

avlidne morbrodern, kronofogden Oscar Billings barn: John Oscar Magnus Billing, Hedvig Ada Ottiliana Elisabeth Herlenius och Frida Emma Fredrika Vilhelmina Hagen;

avlidne morbrodern, biskopen Gottfrid Billings barn: Ebba Fredrika Billing, Ruth Rodhe och Signe Billing; samt

avlidna mostern Hulda Lindqwists barn: Oscar Lindqwist, Anna Sivardsson och Maria Charlotte Larsgård.

I det i ansökningen återopade lagrummet stadgas, att, om arvinge jämlikt bestämmelserna i 1—4 kap. av nya lagen ej finnes, vad äldre lag innehåller om arvsrätt för kusiner och deras avkomlingar skall lända till efterrättelse, därest arvlåtaren vid tiden för ikraftträdandet av den nya lagen fyllt femtio år samt från nämnda tid intill sin död oavbrutet varit i omyndighet försatt och på grund av rubbad själsverksamhet oförmögen att göra testamente.

I ansökningen framhålles, att den avlidna alltsedan den 20 november 1926 och i oavbruten följd intill sin död på grund av sinnessjukdom varit oförmögen att upprätta testamente eller företaga någon annan rättshandling. Det hade också varit uppfattningen hos den avlidnas närmaste, att hon — i likhet med sin syster Elisabeth Bring — varit omyndigförklarad. Då god man år 1927 förordnades för den avlidna, hade visserligen antagits, att hennes sinnessjukdom vore av övergående art. Detta antagande hade emellertid visat sig oriktigt. I följd härav vore det uppenbart, att den avlidna bort före den 1 januari 1929, då sjukdomen varat mer än två år och säkerligen kunde räknas som bestående för framtiden, försättas i omyndighet. Åtgärder i dylikt syfte hade med visshet också företagits, om hennes släktingar ej hela tiden förmodat, att den avlidna varit omyndigförklarad.

I ett vid ansökningen fogat läkarintyg av överläkaren vid S:t Lars sjukhus i Lund vitsordas, att den avlidna från och med den 20 november 1926 i oavbruten följd till sin död vårdats å nämnda sjukhus på grund av sinnessjukdom samt att hon under hela denna sjukdomstid på grund av rubbning i själsverksamheten varit oförmögen att göra ej mindre testamente än även varje annan rättshandling.

Gode mannen för allmänna arvsfonden, professorn Åke Malmström har anfört.

Då Fredrika Charlotta Bring icke varit i omyndighet försatt, kan uppenbarligen 4 § lagen den 8 juni 1928 angående införande av lagen om arv efter bokstaven icke tillämpas. Det alltsedan 1927 bestående, med stöd av 11 kap. 3 § lagen om förmynderskap anordnade godmanskapet — vilket icke såsom sådant medfört någon begränsning i Fredrika Charlotta Brings rättsliga handlingsförmåga — kan, om man fasthåller vid lydelsen av förstnämnda lagrum,

icke få samma effekt som ett verkligt försättande i omyndighet, ehuru förhållandena tydligen varit sådana, att Fredrika Charlotta Bring bort förklaras omyndig, en åtgärd som sannolikt varit motiverad redan före den 1 januari 1929, då lagen om arv trädde i kraft. Det kan visserligen icke utan fog sägas, att de synpunkter, som framkallat ifrågavarande 4 §, i sak äro tillämpliga även på det föreliggande fallet. Därav kan man emellertid icke utan vidare draga den slutsatsen, att enligt stadgandet eller grunderna för detsamma kusinerna böra anses äga arvsrätt efter Fredrika Charlotta Bring. Det är ju en ganska vanlig företeelse, att ett av vissa grunder motiverat lagstadgande måste tekniskt utformas så, att vid tillämpningen ett eller annat enstaka fall, där grunderna kunna tyckas passa in, måste falla utanför. Om här ifrågasättes en utvidgande tolkning eller kanske snarare en analog tillämpning av nyssnämnda 4 §, kan häremot anföras, att lagstiftaren genom att fordra, att arvlåtaren försatts i omyndighet före arvslagens ikraftträdande, torde ha velat angiva en bestämd och klar gräns för lagrummets tillämplighetsområde. Man kan också erinra om lagrummets karaktär av ren undantagsregel. Det synes mig därför knappast riktigt att göra gällande, att här skulle föreligga arvsrätt för kusinerna. Därest kusinernas mening är att hävda, att arvsrätt tillkommer dem enligt en riktig lagtillämpning, torde emellertid enda vägen för dem att få saken prövad vara att anhängiggöra talan härom mot allmänna arvsfonden (kronan) vid domstol. Det synes icke möjligt för Kungl. Maj:t i statsrådet att — såsom i ansökan i första hand yrkas — förklara, att kusinerna äro berättigade till arv. Kungl. Maj:t torde icke heller kunna av nåd medgiva ett avstående av allmänna arvsfondens rätt till kusinerna, då detta icke synes kunna vara föremål för Kungl. Maj:ts nåd. Enligt 5 kap. 3 § lagen om arv kan arv, som tillfallit fonden, av billighetsskäl helt eller delvis avstås till arvlåtarens skyldeman eller annan, som stått arvlåtaren nära, men härför fordras samstämmigt beslut av Konung och riksdag. Otvivelaktigt finnas i detta mycket säregna fall vissa skäl för att tillerkänna kusinerna behållningen i boet — eventuellt med samtidigt tillgodoseende också av de ändamål den avlidna velat ihågkomma enligt handlingen av den 30 december 1922 — men den i 5 kap. 3 § lagen om arv anvisade vägen torde vara den, som i så fall måste begagnas.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har anförut.

Vid avgörande av detta ärende torde man böra utgå därifrån, att de i 4 § av lagen den 8 juni 1928 angående införande av lagen om arv upptagna villkoren för att arvsrätt enligt äldre lag skall tillkomma kusiner och deras avkomlingar, i detta fall icke äro för handen. Fredrika Charlotta Bring har nämligen icke vid tiden för ikraftträdandet av den nu gällanden lagen om arv intill sin död varit försatt i *omyndighet*. En extensiv tolkning av det anförda lagrummet torde på skäl, som professorn Åke Malmström i sitt yttrande anförut, icke vara försvarlig. Å andra sidan tala mycket starka billighetsskäl för, att ifrågavarande arvsfonden tillfallna arv avstås. Det torde i sådant avseende vara tillräckligt att hänvisa till, att Fredrika Charlotta Bring från det hon den 20 november 1926 intogs å S:t Lars sjukhus och till dess hon den 15 januari 1943 avlidit för sinnessjukdom vårdats å sjukhuset och att hon på grund av rubbning i själsverksamheten varit oförmögen att göra testamente eller överbud vidtaga någon rättshandling. Den omständigheten att hon icke varit ställd under förmyndare utan att hennes rätt bevakats och hennes egendom förvaltats av god man synes icke utgöra en tillräckligt saklig grund för att ej bifalla den föreliggande ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anförut.

Ämbetet ansluter sig till den av gode mannen för arvsfonden, professorn Åke Malmström i Lund uttalade, av länsstyrelsen biträdda meningen, att den avlidnas kusiner icke kunna, med stöd av 4 § lagen den 8 juni 1928 angående införande av lagen om arv eller grunderna för sagda stadgande, anses såsom arvsberättigade efter den avlidna. Vad angår sökandens alternativt gjorda hemställan, att arvsfondens rätt till arv efter den avlidna måtte avstås till förmån för hennes kusiner, så får i ärendet anses utrett, att kusinerna, med undantag för nedan omförmälda två personer, befinna sig i goda ekonomiska omständigheter. Med hänyn härtill och till den mening, som kommit till uttryck i tidigare av Kungl. Maj:t fattade beslut i ärenden angående efterskänkande av arvsfondens rätt till arv, torde, vid det förhållandet, att några billighetsskäl icke heller eljest tala för bifall till framställningen, ett efterskänkande till förmån för sagda kusiner icke kunna komma i fråga. Av i ärendet verkställd utredning torde få anses framgå, att Anna Bring i Vinslöv stått den avlidna i livstiden nära samt att hon befinner sig i mindre goda ekonomiska omständigheter. Fog för ett efterskänkande till förmån för henne av viss del utav kvarlåtenskapen efter den avlidna förefinnes därför. Beträffande storleken av den del av kvarlåtenskapen, som vid ett efterskänkande bör tillerkännas henne, synes den arvsordning, som gällt, innan lagen den 8 juni 1928 om arv trätt i kraft, utgöra en lämplig grundval för beräkningen av andelen i fråga. Enligt sagda arvsordning skulle Anna Bring hava bekommit en tiondel av behållningen i boet efter den avlidna. Vidkommande före detta bankdirektören John Oscar Magnus Billing i Stockholm så är i ärendet visserligen upplyst, att han har avsevärda skulder; men enär, med hänsyn till storleken av omförmälda skulder, ett med tillämpning av nyssberörda beräkningsgrund bestämt bidrag ur den avlidnas kvarlåtenskap, vilket komme att uppgå till en adertondel av densamma, skulle allenast obetydligt minska skulderna i fråga, anser ämbetet tillräckliga skäl icke föreligga för ett efterskänkande till förmån för honom av någon del av sagda kvarlåtenskap.

*Före-
draganden.*

Icke heller jag finner, att den avlidnas kusiner kunna, med stöd av 4 § lagen den 8 juni 1928 angående införande av lagen om arv eller grunderna för sagda stadgande, anses såsom arvsberättigade efter den avlidna.

Av utredningen i ärendet får emellertid anses framgå, att den avlidna alltsedan hon år 1926 intogs på S:t Lars sjukhus och intill sin död varit på grund av rubbad själsverksamhet oförmögen att göra testamente, att hon före den 1 januari 1929, då den nya arvslagen trädde i kraft, fyllt femtio år, att hon tydligen före nämnda dag bort hava försatts i omyndighet samt att hon ehuru felaktigt, allmänt ansetts som omyndigförklarad. Med hänsyn till de säregna omständigheter, som sålunda föreligga i detta fall, finner jag, i likhet med länsstyrelsen i Malmöhus län, starka billighetsskäl tala för att allmänna arvsfondens rätt till arvet efter Fredrika Charlotta Bring avstås till förmån för hennes kusiner. Härifrån bör dock undantagas den del, som beröres av den avlidnas den 30 december 1922 upprättade testamente.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva.

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter Fredrika Charlotta Bring från Lund må till den del, som ej beröres av ett av henne den 30 december 1922 upprättat testamente, avstås till hennes kusiner.

3:o.

Rätten till arv efter hemmansägaren Bagg Carl Ernst Eriksson från Torsånga socken. Hemmansägaren Bagg Carl Ernst Eriksson från Torsånga socken, Kopparbergs län, vilken var född den 23 september 1868, avled den 9 juni 1939 utan att, såvitt framgår av en efter honom upprättad bouppteckning, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter honom uppgick enligt bouppteckningen till 49 438 kronor 94 öre. Av kvarlåtenskapen har ett belopp av 56 520 kronor 55 öre inlevererats till allmänna arvsfonden.

I proposition nr 139 till 1942 års riksdag, punkten 8, föreslog Kungl. Maj:ts riksdagen medgiva att av ifrågavarande kvarlåtenskap finge avstås vad som erfordrades för beredande av livräntor med 1 000 kronor om året åt Maria Gustafsson från och med den 1 januari 1942 under hennes återstående livstid och med 350 kronor om året åt vardera av Elisabet Wilhelmina Henriksson och Albertina Björk från och med den 1 januari 1942 under deras återstående livstid. Riksdagen biföll förslaget (skrivelse den 18 april 1942, nr 128).

Förenämnda personer voro kusiner till den avlidne. Enligt förut gällande arvsordning skulle Maria Gustafsson bekommit $\frac{1}{6}$ eller i runt tal 9 500 kronor och vardera av Elisabet Wilhelmina Henriksson och Albertina Björk $\frac{1}{18}$ eller i runt tal 3 200 kronor av den avlidnes kvarlåtenskap. De i propositionen föreslagna livräntebeloppen motsvarade ungefärligen de belopp, som från och med den 1 januari 1942 skulle utgå till ifrågavarande personer, därest under januari månad 1942 till pensionsstyrelsens frivilliga försäkring för dem erlades berörda belopp.

Hos Kungl. Maj:t har ytterligare en kusin till den avlidne, nämligen plåtslagaren Johan Herman Henriksson i Skärsätra, Lidingö, anhängit att av det arv, som tillfallit allmänna arvsfonden efter Eriksson, den del, som motsvarade Henrikssons arvslott, därest han varit arvsberättigad, måtte till honom avstås.

Sökanden, som är född den 18 juni 1875, är broder till Elisabet Wilhelmina Henriksson och Albertina Björk.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län har anfört, att länsstyrelsen icke ansåge tillräckliga skäl föreligga för bifall till Henrikssons framställning.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har, under förmälan att sökanden i likhet med sina systrar skulle hava bekommit $\frac{1}{18}$ av den avlidnes kvarlåtenskap enligt den arvsordning, som gällde innan lagen om arv den 8 juni 1928 trädde i kraft, vidare anfört bland annat följande.

Då enligt vad i förevarande ärende upplysts sökanden befinner sig i små ekonomiska förhållanden och uppnått en jämförelsevis hög ålder, anser ämbetet fog finnas för ett efterskänkande till hans förmån av viss del av kvarlåtenskapen efter den avlidne. Beträffande storleken av det belopp, som sålunda skulle efterskännas ävensom sättet för dess utbetalande finner ämbetet lämpligt att, i likhet med vad som förordnats rörande avstående av viss del av kvarlåtenskapen till förmån för sökandens omförmälda två systrar, av

samma kvarlåtenskap till förmån för sökanden må avstås vad som erfordras för beredande av en livränta å 350 kronor om året från och med den 1 januari 1944 under hans återstående livstid. I anslutning härtill föreslår ämbetet, att av ifrågavarande kvarlåtenskap skall för beredande av nämnda livränta till den genom Kungl. Maj:ts beslut den 11 september 1931 inrättade, under statskontorets förvaltning stående »Allmänna arvsfondens livräntefond» överföras det kapitalbelopp, som av statskontoret beräknas vara för ändamålet erforderligt.

*Före-
draganden.*

Även jag anser, att sökanden, som var kusin till den avlidne och enligt vad handlingarna i ärendet utvisa befinner sig i små ekonomiska förhållanden, bör genom användande av dödsboets medel beredas en årlig livränta.

Vad angår frågan om det sätt, på vilket sådan livränta bör beredas sökanden, får jag meddela, att den av mig under punkt 5 i propositionen nr 144 till 1943 års riksdag berörda utredningen angående arvsfondens livräntefond m. m. ännu icke slutförts. I förevarande fall torde därför, såsom kammaradvokatfiskalsämbetet föreslagit, för ändamålet erforderligt belopp böra överföras till nämnda livräntefond. Livräntebeloppet synes böra bestämmas till 300 kronor, vilket ungefärligen motsvarar vad som skulle utgå vid inbetalning för sökanden under januari 1944 till pensionsstyrelsens frivilliga försäkring av ett belopp av 3 200 kronor i runt tal.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter hemmansägaren Bagg Carl Ernst Eriksson från Torsångs socken må avstås vad som erfordras för beredande av en livränta med 300 kronor om året åt plåtslagaren Johan Herman Henriksson från och med den 1 januari 1944 under hans återstående livstid.

4:o.

Rätten till arv efter Anna Elin Erikssén, född Jansson, från Lena socken. Änkan Anna Elin Erikssén, född Jansson, från Lena socken, Uppsala län, vilken var född den 17 december 1869, avled den 28 juni 1941 utan att, såvitt framgår av en efter henne upprättad bouppteckning, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter henne uppgick enligt bouppteckningen till 16 419 kronor 28 öre. Av kvarlåtenskapen har ett belopp av 23 861 kronor 34 öre inlevererats till allmänna arvsfonden.

Hos Kungl. Maj:t har Selma Lovisa Ericksson, född Andersson, Älvkarleby, anhängit, att kvarlåtenskapen efter den avlidna eller någon del därav måtte avstås till henne.

Sökanden, som är född den 11 april 1879, var jämte två bröder den avlidnas enda kusiner.

Till stöd för ansökningsen har sökanden anför, att hon och hennes barn under långa perioder hjälpt makarna Erikssén med skötseln av deras lantbruk. Efter mannen Eriksséns död hade sökanden — likaledes under längre tidsperioder — varit den nu avlidna behjälplig med husliga sysslor under hennes sjukdom. För allt detta arbete hade sökanden icke erhållit någon ersättning i någon form, men den avlidna hade kort före sin död i två personers närvaro gjort ett uttalande om att släkten skulle ärva henne.

Länsstyrelsen i Uppsala län har anför.

Av den verkställda utredningen framgår, att det rådde ett gott förhållande mellan sökanden och fru Erikssén samt att sökanden och hennes barn i stor utsträckning varit henne behjälpliga i arbetet å hennes jordbruksfastighet utan annan ersättning än fritt vivre. Enligt uppgift av sökanden hade det varit fru Eriksséns mening att sökanden och hennes familj skulle erhålla kvarlåtenskapen efter Erikssén. Stöd för riktigheten av denna uppgift har givits genom ett uttalande av fru Hanna Vilhelmina Löfkvist enligt polisrapport den 31 december 1942. Med hänsyn till vad övriga vid utredningen hörda personer härutinnan upplyst torde det dock icke kunna anses styrkt, att den avlidnas mening beträffande kvarlåtenskapen varit den nämnda. Då emellertid sökanden, som var kusin till fru Erikssén såväl på fädernet som mödernet, lever i små omständigheter och därför är i behov av ekonomiskt stöd, anser länsstyrelsen dock vissa skäl tala för bifall till ansökningsen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anför.

Av utredningen torde framgå, att sökanden stått den avlidna i livstiden nära samt att hon befinner sig i jämförelsevis små ekonomiska omständigheter. Stadgandet i 5 kap. 3 § lagen den 8 juni 1928 om arv får därför anses vara tillämpligt i förevarande fall. Beträffande storleken av den andel utav kvarlåtenskapen, som vid ett efterskänkande bör tillerkännas sökanden, synes den arvsordning, som gällt innan nyssnämnda lag trätt i kraft, få anses utgöra en lämplig grundval för beräkandet av denna andel. Enligt sagda arvsordning skulle sökanden hava bekommit en tredjedel av behållningen i boet efter den avlidna.

Även jag anser, att någon del av kvarlåtenskapen efter Anna Elin Erikssén bör efterskännas till förmån för sökanden, som stått den avlidna nära och lever i mindre goda ekonomiska förhållanden.

*Före-
draganden.*

Beträffande storleken av det belopp, som sålunda skulle efterskännas, ävensom sättet för dess utbetalande, synes mig lämpligast att så stor del av kvarlåtenskapen, som motsvarar vad sökanden skulle erhållit i arv efter den avlidna enligt förut gällande arvsordning, eller i runt tal 8 000 kronor, överföres till allmänna arvsfondens livräntefond för beredande av livränta åt sökanden. Jag tillstyrker därför, att livräntebeloppet bestämmes till 600 kronor, vilket ungefärligen motsvarar vad som skulle utgå vid inbetalning för sökanden under januari månad 1944 till pensionsstyrelsens frivilliga försäkring av i runt tal 8 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter Anna Elin Erikssén, född Jansson, från Lena socken

må avstås vad som erfordras för beredande av en livränta med 600 kronor om året åt Selma Lovisa Ericksson, född Andersson, från och med den 1 januari 1944 under hennes återstående livstid.

5:o.

Rätten till arv efter dödförklarade Anders, Hans, Ola och Nils Hansson från Tryde socken. Håkan Hansson, född den 29 april 1822, och hans hustru Karna Jönsdotter, född den 9 augusti 1822, utflyttade den 12 april 1866 jämte sina sex barn från Tryde socken, Kristianstads län, till okänd ort i Amerika. Makarna Hansson måste på grund av sin ålder antagas vara döda. Genom beslut den 27 januari 1941 har Ingelstads och Järrestads domsagas häradsrätt förklarat makarna Hanssons barn Jöns, född den 24 april 1851, Boel, född den 20 april 1853, Anders, född den 3 oktober 1855, Hans, född den 3 februari 1858, Ola, född den 2 oktober 1860, och Nils, född den 3 april 1863, för döda; och skulle de antagas hava avlidit, Jöns med utgången av april månad 1926, Boel med utgången av april månad 1928, Anders med utgången av oktober månad 1930, Hans med utgången av februari månad 1933, Ola med utgången av oktober månad 1935 och Nils med utgången av april månad 1938.

Enligt en den 14 februari 1941 av vederbörande gode man avgiven årsräkning uppgick det belopp, som förvaltades för samtliga sex dödförklarades räkning, till 1 724 kronor 97 öre.

Sedan kammaradvokatfiskalsämbetet för allmänna arvsfondens räkning framställt anspråk på ifrågavarande kvarlåtenskap, hava två kusiner, nämligen Eljena Jönsson i Lilla Köpinge, Köpingsbro, och Bengta (Betty) Jönsson, född Hansdotter, i Hälsingborg ävensom sex kusinbarn och tre kusinbarnbarn till de dödförklarade hos Kungl. Maj:t anhållit, att allmänna arvsfondens rätt till arv efter Anders, Hans, Ola och Nils Hansson måtte avstås till förmån för dem.

Genom beslut denna dag har Kungl. Maj:t funnit förevarande ansökning utom såvitt angår Eljena Jönsson och Bengta Jönsson icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Eljena Jönsson är född den 11 januari 1866 och Bengta Jönsson den 24 augusti 1867. De voro, såvitt framgår av en i ärendet åberopad släktutredning, jämte en utom äktenskapet född son till Bengta Jönssons moder de dödförklarades kusiner på modernesidan. På fädernesidan hava de dödförklarade efterlämnat åtminstone en kusin.

Till stöd för ansökningen hava sökandena anför, att de befunne sig i mycket torftiga ekonomiska omständigheter.

Länsstyrelsen i Kristianstads län har med stöd av i ärendet verkställd utredning rörande sökandenas ekonomiska ställning tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har — under förmälan att ifrågavarande arvsmedel, såvitt de tillkomme allmänna arvsfonden, ännu icke till någon del tillförts fonden samt att ämbetet låtit anstå med åtgärder för medlens in- drivande i avbidan på Kungl. Maj:ts beslut i anledning av förevarande an- sökning — bland annat anfört följande.

Då sökandena Eljena Jönsson och Bengta Jönsson, vilka båda äro till åren komna, enligt vad förebragt utredning giver vid handen befinna sig i mindre goda ekonomiska omständigheter, synes ansökningen i vad dem avser vara förtjänt av beaktande. Beträffande storleken av de andelar, som vid ett ef- terskänkande borde avstås till Eljena Jönsson och Bengta Jönsson, synas dessa lämpligen böra bestämmas med tillämpning av vad som enligt äldre arvsordning skolat tillkomma envar av dem. Enligt denna arvsordning och med beaktande av att hälften av arvsmedlen torde böra anses belöpa å fä- dernesidan, skulle Eljena Jönsson hava bekommit en fjärdedel samt Bengta Jönsson en åttondel av arvsmedlen.

Även jag förordar, att sökandena Eljena Jönsson och Bengta (Betty) Jöns- son, född Hansdotter, vilka voro kusiner till ifrågavarande dödförklarade och enligt vad handlingarna utvisa leva under mindre goda ekonomiska förhål- landen, tillerkännas vissa delar av ifrågavarande arvsfonden tillfallna arvs- medel. Beträffande storleken av de andelar, som böra efterskännas, biträder jag kammaradvokatfiskalsämbetets förslag.

*Före-
draganden.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av de arvsmedel, som kunna tillkomma allmänna arvs-
fonden efter dödförklarade Anders, Hans, Ola och Nils Hans-
son från Tryde socken, må avstås en fjärdedel till Eljena
Jönsson och en åttondel till Bengta (Betty) Jönsson, född
Hansdotter.

6:o.

Rätten till arv efter hemmansägaren Lars Hansson från Skurups socken.
Hemmansägaren Lars Hansson från Skurups socken, Malmöhus län, vil-
ken var född den 27 april 1883, avled den 11 september 1942 utan att, så-
vitt framgår av en efter honom upprättad bouppteckning, efterlämna någon
arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter honom uppgick enligt
bouppteckningen till 53 654 kronor 96 öre. Kvarlåtenskapen efter den av-
lidne har ännu icke redovisats till allmänna arvsfonden.

Bland tillgångarna i boet upptogs i bouppteckningen vissa i Skurups
socken belägna fastigheter med ett sammanlagt taxeringsvärde av 91 300
kronor.

Hos Kungl. Maj:t har Olga Konstantia Österling i Skurup anhållit, att
den allmänna arvsfonden efter Lars Hansson tillfallna kvarlåtenskapen måtte
avstås till henne eller hennes son Hans Gunnar eller ock till dem båda ge-
mensamt.

Till stöd för ansökningen har sökanden, som är född den 27 november 1895, anfört bland annat.

Alltsedan den 1 augusti 1925 intill Lars Hanssons död hade hon haft anställning hos honom såsom husföreståndarinna. Lars Hansson var far till hennes son Hans Gunnar, som föddes den 26 oktober 1926 och som, sedan han till en början varit inackorderad på annat ställe, på Lars Hanssons begäran den 17 juni 1934 kom till dennes hem, där han alltsedan dess uppföstrats. Den 26 juni 1933 hade hon nedkommit med ytterligare en son, till vilken Lars Hansson var fader. Denne son hade emellertid avlidit redan den 30 oktober 1933. Sökanden hade icke blott varit husföreståndarinna hos Lars Hansson utan även måst deltaga i allt förekommande arbete å Hanssons cirka 60 tunnland stora gård. Under vissa tidsperioder, då Lars Hansson vistats borta från hemmet, hade hon nödgats ensam övervaka lantbruket. Tack vare hennes arbete hade Hanssons ekonomiska ställning blivit vad den var vid hans frånfälle. Lars Hansson, som varit mycket fästad vid sonen Hans Gunnar, hade vid många tillfällen yttrat, att han skulle draga sig tillbaka, därvid sonen skulle erhålla lantbruket. Emellertid hade Lars Hansson helt plötsligt dött på grund av hjärtförslämning.

I intyg av ett stort antal personer, som ingivits i förevarande ärende, hava intygsgivarna — i en del fall under hänvisning till uttalanden, fällda av Lars Hansson — givit uttryck åt den uppfattningen, att det varit Lars Hanssons mening, att sonen Hans Gunnar skulle övertaga fastigheterna efter honom. Vissa av intygsgivarna hava dessutom vitsordat, att Lars Hansson varit fästad vid sonen.

Landsfiskalen i Skurups distrikt har livligt tillstyrkt bifall till ansökningen. Han har därjämte framhållit, att sökanden gjort sig känd för en klanderfri levnad och syntes på allt sätt hava varit mån om den avlidnes hem och egendom samt att sonen Hans Gunnar visat sig välartad och arbetsam.

Gode mannen för allmänna arvsfonden, rektorn vid Skurups lantmannaskola Albert Olsson, har funnit omständigheterna vara sådana, att ansökningen icke bör bifallas.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har bland annat anfört.

Efter att hava gjort förfrågningar hos betrodda personer i orten är länsstyrelsen av den bestämda uppfattningen, att den allmänna meningen i trakten är, att sökanden och hennes son böra före allmänna arvsfonden erhålla kvarlåtenskapen. Den omständigheten, att den avlidne icke vidtagit några dispositioner i detta hänseende, synes icke böra tillmätas alltför stor betydelse utan har med all sannolikhet sin orsak i okunnighet och oföretagsamhet. Såsom av handlingarna vidare framgår synes ju också förhållandet mellan den avlidne och sökanden närmast ha varit att jämställa med förhållandet mellan äkta makar. Med hänsyn till vad sålunda anförts och vad som framkommit genom utredningen anser sig länsstyrelsen böra utan tvekan tillstyrka, att sökandens framställning vinner bifall på så sätt, att allmänna arvsfonden avstår från arvet till förmån för sökanden och hennes son.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört.

De i ärendet av sökanden åberopade, i ett flertal intyg återgivna yttrandena av den avlidne uppfylla enligt ämbetets förmenande icke fordringarna på ett i laga ordning tillkommet testamente och hava icke heller, såvitt för ämbetet är känt, bevakats som sådant. Ehuru i anledning härav och med

hänsyn till Kungl. Maj:ts beslut den 13 augusti 1943 i ett med nu förevarande likartat ärende — frågan om godkännande såsom testamente av vissa av Carl Fredrik Paulsson från Rebbelberga gjorda uttalanden — ämbetet icke ansett sig böra underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om godkännande av de av Lars Hansson fällda yttrandena som testamentariskt förordnande, torde kunna antagas, att dessa yttranden äro ett riktigt uttryck för Lars Hanssons önskan att av hans efterlämnade kvarlåtenskap åtminstone i viss utsträckning ekonomisk hjälp skulle utgå till Olga Konstantia Österling och hennes son Hans Gunnar. Av vad nu anförts samt i övrigt i ärendet förkommit torde framgå, såväl att sökanden och hennes bemålde son stått den avlidne i livstiden nära som att för övrigt billighetsskäl tala för ett efterskänkande till förmån för dem av åtminstone någon del av den avlidnes kvarlåtenskap. Beträffande storleken av den del av kvarlåtenskapen, som sålunda skulle kunna efterskänkas, anser ämbetet skäligt att ett belopp av 10 000 kronor efterskänkes till vardera av dem.

Med hänsyn till de i förevarande ärende upplysta omständigheterna anser jag skäligt, att hela ifrågavarande kvarlåtenskap efter Lars Hansson avstås till hans son utom äktenskap Hans Gunnar Österling.

*Före-
draganden.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter hemmansägaren Lars Hansson från Skurups socken må avstås till förmån för Hans Gunnar Österling.

7:o.

Rätten till arv efter jordbruksförvaltaren Uno Emanuel Jakobsson från Avesta. Jordbruksförvaltaren Uno Emanuel Jakobsson från Avesta, vilken var född den 28 april 1884, avled den 21 mars 1943 utan att, såvitt framgår av en efter honom upprättad bouppteckning, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter honom uppgick enligt bouppteckningen till 17 879 kronor 15 öre. Av kvarlåtenskapen har ett belopp av 15 000 kronor inlevererats till allmänna arvsfonden. Slutredovisning beträffande ett till utskylder m. m. avsatt belopp om 6 784 kronor 50 öre har ännu ej avgivits.

Hos Kungl. Maj:t har Alfrida Paulina Andersson i Avesta anhållit, att den avlidnes kvarlåtenskap måtte avstås till henne.

Till stöd för ansökningen har sökanden, som är född den 25 januari 1885, anfört, att hon alltsedan hösten 1911 intill Jakobssons död varit i hans tjänst med en månadslön av 25 kronor under de tio första åren, 40 kronor under de därpå följande tio åren och 50 kronor under därpå följande 10 år samt 75 kronor under de sista två åren. Hon hade skött den avlidnes hem såsom en trotjänarinna med samma omsorg som om hemmet varit hennes eget. Behållningen i boet finge i viss mån tillskrivas hennes sparsamhet.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län har anfört, att det på grund av sökan-

dens långvariga anställning hos den avlidne och svårigheterna för henne att vid numera uppnådd ålder försörja sig genom eget arbete syntes länsstyrelsen skäligt, att hon för sin framtida försörjning erhöle bidrag ur den avlidnes kvarlåtenskap. Länsstyrelsen har därför tillstyrkt, att sökanden tillerkändes en livränta till belopp, som kunde befinnas lämpligt med hänsyn till kvarlåtenskapens storlek.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har bland annat anfört, att av i ärendet verkställd utredning finge anses framgå, att sökanden stått den avlidne i livstiden nära samt att hon befunne sig i tämligen små ekonomiska omständigheter. Fog syntes därför finnas för ett efterskänkande till förmån för henne av allmänna arvsfondens rätt till viss del av kvarlåtenskapen efter den avlidne. Ämbetet ansåge, att till sökanden borde avstås ett engångsbelopp, vilket skäligen syntes kunna bestämmas till 3 000 kronor.

Fördraganden.

Även jag förordar, att någon del av ifrågavarande arv avstås till sökanden, som enligt vad handlingarna utvisa stått den avlidne nära och befinner sig i små ekonomiska omständigheter. I likhet med länsstyrelsen finner jag lämpligt, att viss del av kvarlåtenskapen tages i anspråk för att bereda henne en livränta under hennes återstående livstid. För ändamålet torde erforderligt belopp böra överföras till allmänna arvsfondens livräntefond. Beträffande livräntebeloppets storlek tillstyrker jag, att detsamma bestämmes till 450 kronor, vilket ungefärligen motsvarar vad som skulle utgå vid inbetalning för sökanden under januari månad 1944 till pensionsstyrelsens frivilliga försäkring av ett belopp av i runt tal 7 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter jordbruksförvaltaren Uno Emanuel Jakobsson från Avesta må avstås vad som erfordras för beredande av en livränta med 450 kronor om året åt Alfrida Paulina Andersson från och med den 1 januari 1944 under hennes återstående livstid.

8:o.

Rätten till arv efter direktören Adolf Philip Möller från Hälsingborg. Direktören Adolf Philip Möller från Hälsingborg, vilken var född den 8 augusti 1873, avled den 8 oktober 1942 utan att, såvitt framgår av en efter honom upprättad bouppteckning, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter honom uppgick enligt bouppteckningen till 705 345 kronor 28 öre. Kvarlåtenskapen efter den avlidne har ännu icke redovisats till allmänna arvsfonden.

Bland tillgångarna i boet ingingo bland annat *dels* 10 preferensaktier i K.F.U.M:s i Hälsingborg fastighetsaktiebolag med sammanlagt 1 000 kronor, *dels ock* följande fordringar, nämligen hos K.F.U.M:s i Hälsingborg fastig-

hetsaktiebolag å 12 000 kronor jämte ränta, hos Nils Folke Persson och Elsa Persson å 3 000 kronor jämte ränta, hos Bror Edvin Bernhardsson å 21 000 kronor jämte ränta, hos Hedin Gotthard Andersson å 17 837 kronor 80 öre jämte ränta samt hos Tyra Antipa Johansson å 16 500 kronor jämte ränta.

Till god man för allmänna arvsfonden vid boutredningen efter den avlidne har förordnats advokaten C. J. Lindahl i Hälsingborg.

Hos Kungl. Maj:t hava Kristliga föreningen av unga män i Hälsingborg, Hälsingborgs metodistförsamling, Christina Dorotea Månsson och målaren Victor Jonatan Månsson, båda i Hälsingborg, lantbrukarna Nils Folke Persson, Bror Edvin Bernhardsson och Hedin Gotthard Andersson, samtliga i Hyllstofta, Vedby socken, ävensom Karin Paulsson, Ellen Cornelia Dalvig, Tyra Antipa Johansson, född Andersson, och Elisabeth Andersson, född Persson, samtliga i Hälsingborg, anhållit, att till dem måtte avstås vissa delar av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter den avlidne.

Av sökandena har Elisabeth Andersson avlidit den 21 juni 1943, på grund varav hennes ansökning får anses hava förfallit. Genom beslut denna dag har Kungl. Maj:t funnit de av Hälsingborgs Metodistförsamling och målaren Victor Jonatan Månsson gjorda ansökningarna icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Kristliga föreningen av unga män i Hälsingborg har anhållit, att förslagsvis en tiondel av arvet måtte avstås till förmån för föreningen.

Till stöd härför har föreningen anfört.

Direktör Möller, som hade en utpräglad ideell läggning, räknade under en tidrymd av mer än ett halvt sekel — från år 1891 till sin död — K.F.U.M. i Hälsingborg till sina allra främsta intressen. Han var en av föreningens stiftare, han var under en lång följd av år ledamot av föreningens styrelse och han hörde städse till föreningens i ordets verkliga bemärkelse aktiva medlemmar. Till kort före sin död besökte han så gott som dagligen föreningens lokaler, som för honom utgjorde ett andra hem. Med aldrig svikande intresse följde han den vittomfattande rörelsens betydelsefulla arbete för ungdomens fostran. Som den utpräglade lokalpatriot han var, ägnade han likväl sin hemstads K.F.U.M. sin speciella omvårdnad. Det torde icke ligga någon som helst överdrift i påståendet, att K.F.U.M. i Hälsingborg utgjorde direktör Möllers allra främsta intresse. Föreningen är — särskilt i lider som dessa — i hög grad beroende av gåvor för att kunna bedriva sitt arbete. För direktör Möller var det alltid en naturlig sak att räkna sig till föreningens gynnare i ekonomiskt avseende. Han visade detta på olika sätt genom gåvor av penningar och värdepapper. Sålunda skänkte han föreningen praktiskt taget årligen en post av sina aktier i K.F.U.M:s i Hälsingborg fastighetsaktiebolag, som bildats för att stödja K.F.U.M:s verksamhet. Detta bolags ekonomi sammanhänger i hög grad med föreningens. I normala tider har bolaget kunnat tillhandahålla föreningen hyresfria lokaler och har därjämte förutom utdelningen å föreningens aktier årligen kunnat tillföra föreningen ett belopp av 1 000 kronor. För närvarande tenderar fastighetsbolagets rörelse emot att visa underskott. För att bispringa bolaget har direktör Möller till bolaget utlånat, år 1940 10 000 kronor och år 1942 2 000 kronor enligt reverser. Av yttranden, som direktör Möller i olika sammanhang föllt, framgår klart, att det varit

hans avsikt, att vid tillfälle såväl skänka K.F.U.M. i Hälsingborg sitt återstående aktieinnehav i fastighetsbolaget som efterskänka sina fordringar hos detta företag. Vi äro alldeles övertygade om att direktör Möller haft för avsikt att även i öfrigt tillgodose K.F.U.M. i Hälsingborg. Att detta icke kommit att ske i testamentsform har sannolikt haft sin grund i det förhållandet, att direktör Möller själv icke haft någon klar föreställning om den allvarliga arten hos den sjukdom, varav han led.

Gode mannen har anfört.

Såsom av utredningen i ärendet framgår, har Möller i över 50 års tid tillhört föreningen. Det torde vara otvivelaktigt, att föreningens verksamhet städse omfattats med det största intresse av Möller — man torde utan överdrift kunna säga varit ett av hans livsintressen. Möller har också vid flerfaldiga tillfällen räckt föreningen en stödjande hand i form av gåvor i olika former. Det synes följaktligen anmärkningsvärt, att Möller ej på något sätt dokumenterat sitt i livstiden visade intresse för föreningen genom ett testamentariskt förordnande. Huruvida hans underlåtenhet härutinnan — såsom många anse — berott på att han trots långvarig sjuklighet ej velat tro, att hans livstråd skulle klippas av så snart som skett, eller av andra orsaker, saknar jag möjlighet att bedöma. Med hänsyn till Möllers stora intresse för K.F.U.M. samt med hänsyn till att föreningens verksamhet väl får anses äga stora beröringspunkter med arvsfondens ändamål att bland annat främja ungdoms fostran, anser jag fog föreligga för bifall till föreningens ansökan att tillerkännas ett skäligt belopp ur kvarlåtenskapen.

Magistraten i Hälsingborg har vitsordat, att K.F.U.M:s verksamhet varit ett livsintresse för Möller och att han stått K.F.U.M. i Hälsingborg synnerligen nära. Med hänsyn härtill och till föreningens syfte har magistraten ansett skäligt, att föreningen tillerkändes något belopp ur Möllers kvarlåtenskap.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har funnit tveksamt, huruvida ett så stort belopp som $\frac{1}{10}$ av kvarlåtenskapen borde avstås. Enligt länsstyrelsens mening borde föreningen erhålla ett belopp, motsvarande den avlidnes återstående aktieinnehav i fastighetsaktiebolaget och bolagets skuld till den avlidne. Enär föreningen och dess verksamhet utgjort den avlidnes kanske allra största intresse, syntes det skäligt, att föreningen därutöver erhöle ett belopp å 20 à 25 tusen kronor. Därest detta förslag vunne bifall, skulle K.F.U.M. erhålla 45 à 50 tusen kronor.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört:

Av handlingarna i ärendet torde framgå, att Möller ägnat Kristliga föreningen av unga män i Hälsingborg ett levande intresse samt verksamt bidragit till dess bestånd och utveckling, varför föreningen torde få anses hava stått den avlidne i livstiden nära. På grund härav och med beaktande av föreningens till fromma för det uppväxande släktet inriktade verksamhet synes föreningens hemställan förtjäna beaktande. Med hänsyn till att föreningens ekonomiska ställning åtminstone för närvarande måste anses tillfredsställande anser sig ämbetet dock icke kunna tillstyrka ett tillgodoseende av ansöknings i vidare mån än att ett belopp, motsvarande dödsboets fordran hos det föreningen närstående K.F.U.M:s i Hälsingborg Fastighetsaktiebolag enligt två i bouppteckningen efter den avlidne upptagna skuldebrev å tillhoppa 12 000 kronor jämte ogulden ränta, efterskänkes samt att i kvarlåtenskapen efter Möller ingående tio aktier uti fastighetsaktiebolaget med ett bouppteckningsvärde av 1 000 kronor utan vederlag överlämnas till föreningen.

Christina Dorotea Månsson har hemställt, att henne måtte tillerkännas en årlig livränta å 900 kronor.

Sökanden, som är född den 6 mars 1892, var kusin till Möller.

Till stöd för ansökningen har sökanden anfört.

Hennes föräldrar, förre guldsmeden Viktor Månsson och Kristina Månsson, avledo, fadern 1935 och modern 1936. Under de 25 sista åren av deras liv hade Möller till dem utbetalat ett årligt understöd av 1 200 kronor för deras uppehälle. Under hela denna tid hade sökanden, som alltid varit sjuklig och ur stånd att försörja sig själv, bott i sina föräldrars hem. När hon allt som oftast måste erhålla någon tids vistelse på sjuk- eller vilohem, bekostades detta alltid av Möller helt och hållet. Efter sökandens föräldrars död kom hon år 1937 såsom pensionär till stiftelsen Kjellstorps sjukhem. Detta ordnades för henne av Möller, som förklarade sig beredd att ansvara för att avgiften (som under åren 1937—1941 utgick med 2 kronor per dag och därefter höjdes till 3 kronor per dag) skulle bliva betald. Som egen inkomst hade hon icke mer än en invaliditetspension, uppgående till 35 kronor per månad, oberäknat dyrtidstillägg. Avgiften till sjukhemmet hade inbetalats av hennes syster, Karin Månsson, som själv bidrog så långt hon kunde och fick resten av Möller, årligen minst mellan 200 och 300 kronor. Möller hade också till medlemmar av styrelsen för sjukhemmet uttalat, att han ansvarade för betalningen av avgiften å hemmet. Hennes systers inkomster vore små och försloge knappast till mer än hennes egna behov.

Gode mannen har yttrat, att han, då sökanden uppenbarligen vore i största behov av bidrag till sitt uppehälle samt tillhörde Möllers närmaste släktingar och i dennes livstid omfattats av hans välvilja, ansåge billigt, att ansökningen bifölles.

Magistraten i Hälsingborg och länsstyrelsen i Malmöhus län hava biträtt gode mannens yttrande.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört.

Sökanden är kusin till Möller och får i denna sin egenskap anses hava stått honom nära. I ärendet är härjämte upplyst, att Möller i livstiden ekonomiskt bistått sökanden, vilken på grund av sjukdom torde vara urståndsatt att nöjaktigt försörja sig själv. Sökanden lärer därför i någon mån böra tillgodoses. På sätt sökanden själv föreslagit, synes den lämpligaste formen vara att viss livränta tillerkännes henne. Denna livränta synes skäligen böra ungefärligen motsvara storleken av de årliga bidrag, som Möller, enligt vad i ärendet upplysts, i livstiden lämnat till sökandens uppehälle, och följaktligen bestämmas till omkring 300 kronor om året.

För beredande av ifrågavarande livränta, som enligt ämbetets mening borde utgå från och med den 1 januari 1944, har ämbetet föreslagit, att ett mot livräntans kapitalvärde svarande belopp skulle överföras till allmänna arvsfondens livräntefond.

Lantbrukarna Nils Folke Persson, Bror Edvin Bernhardsson och Hedin Gotthard Andersson hava var för sig anhängit om efterskänkande av allmänna arvsfondens fordringar hos dem, beträffande fordringarna hos Andersson dock med undantag för en fordran å 2 300 kronor enligt ett den 22 mars 1932 utfärdat skuldebrev jämte ränta å sagda fordran från och med

den 1 september 1942. Andersson har meddelat, att till säkerhet för sistnämnda fordran låge en revers å 3 000 kronor, intecknad i en fastighet, som numera överlåtits å annan person, vilken övertagit betalningsskyldigheten för det intecknade skuldebrevet.

Till stöd för sina ansökningar hava sökandena, som äro födda den 31 oktober 1900, den 16 januari 1898 och den 5 februari 1902, anført, Persson, att Möller var kusin till hans svärfader, samt Bernhardsson och Andersson, att de voro kusinbarn till Möller. Samtliga befunne sig i mindre goda ekonomiska förhållanden. Persson hade icke betalat någon ränta å sitt lån hos Möller sedan 1934. Bernhardsson och Andersson hade aldrig betalat någon ränta å sina lån hos Möller.

Gode mannen, magistraten i Hälsingborg och länsstyrelsen i Malmöhus län hava tillstyrkt bifall till ifrågavarande ansökningar.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anført.

Av förebragt utredning i anledning av Nils Folke Perssons, Bror Bernhardssons och Hedin Anderssons ansökningar får anses framgå, att Möller hyst ett med hänsyn till föreliggande skyldskapsförhållanden förståeligt intresse för dessa sökandes fortkomst samt att han icke haft för avsikt att uttaga sina fordringar hos dem. Då Möller på grund härav får anses hava stått sökandena i livstiden nära och de befinna sig i mindre gynnsamma ekonomiska omständigheter, synas billighetsskäl tala för bifall till ansökningarna, allrahelst som fordringarna endast till en ringa del torde kunna indrivras.

Karin Paulsson har anhållit *dels* att ur Möllers kvarlåtenskap måtte tillerkännas henne en årlig livränta, motsvarande vad hon vid tiden för Möllers död förtjänade eller i runt tal 2 000 kronor, *dels ock* att hon ur Möllers kvarlåtenskap måtte erhålla möbler för två rum samt nödigt linne och hushållssaker att uttagas i samråd med gode mannen för allmänna arvsfonden.

Sökanden, som är född den 7 maj 1862 och sedan augusti 1920 till Möllers död varit anställd som husföreståndarinna hos honom, har till stöd för sin ansökning anført bland annat.

Under hela den tid, hon varit anställd hos Möller, hade hon oförändrat uppburit en kontant lön av 900 kronor om året samt åtnjutit förmånen av kost och logi, vilken i deklarationshänseende uppskattats till 960 kronor. Hennes sammanlagda löneinkomst hade sålunda belöpt sig till 1 860 kronor. Ehuru denna lön knappast motsvarade mera än en ordinär hembiträdeslön och långt ifrån kunde anses utgöra full ersättning för det arbete hon nedlagt i den avlidnes hem, hade hon städse varit nöjd med sin lott i den förvisningen, att Möller, som hon lärt känna såsom en utomordentligt god och hjälpsam människa, skulle lämna henne allt det stöd, hon kunde komma i behov av, om hennes arbetskrafter med tilltagande ålder skulle svikta eller hennes villkor tilläventyrs på annat sätt försämrades. Hon ägde ett sparkapital å cirka 30 000 kronor, vilket under de senaste åren lämnat en årlig avkastning av omkring 1 300 kronor. Det syntes uppenbart, att hon för närvarande icke kunde leva på denna inkomst, även om hon inrättade sig än så enkelt, särskilt som hon numera icke kunde reda sig på egen hand utan vore beroende av främmande hjälp. Därtill

komme, att hon saknade bohat, varför det bleve nödvändigt för henne att sätta bo, vilket skulle sluka allt för mycket av hennes besparingar. Största delen av linnet och husgeråden samt en del av möblerna efter Möllers dödsbo hade tidigare tillhört en hennes avlidna syster, från vilken Möller på sin tid förvärvat dessa lösören. De representerade i bouppteckningen ett ringa värde och det vore ställt utom allt tvivel, att Möller skulle låtit henne utan ersättning erhålla dessa saker, som tidigare varit i hennes släkt, ävensom så mycket möbler, som erfordrades för inredning av två rum. Värdet av allt detta vore endast en ytterst ringa bråkdel av boets behållning.

Gode mannen har upplyst, att sökanden ärvt berörda kapital å omkring 30 000 kronor efter en avliden broder, samt anført bland annat.

Han ansåge, att sökanden skäligen borde tillerkännas en livränta med ett belopp, uppgående till högst den årliga inkomst, hon haft hos Möller. Hon åtnjöt av dödsboet lön och kostpengar till den 8 februari 1943 samt kvarbodde utan ersättning i dödsboets lägenhet, varest hon finge kvarstanna till den 1 april 1943. Någon livränta borde fördenskull ej utgå för tiden före den 8 februari 1943. Från sagda dag till den 1 april 1943 syntes med hänsyn till den förmån av fri bostad, som hon åtnjöt, en livränta av 100 kronor i månaden vara tillräcklig. För tiden från och med den 1 april 1943 syntes en livränta å 150 kronor i månaden vara skälig. Sökanden hade tillställt honom förteckning å de lösören, som hon önskade utfå ur boet. Denna förteckning slutade å en efter bouppteckningsvärdena beräknad summa å 779 kronor 59 öre. Han ansåge sig böra tillstyrka, att sökanden berättigades behålla dessa lösören.

Magistraten i Hälsingborg har med hänsyn till omständigheterna ansett billigt, att sökanden, som ehuru icke skyldeman till Möller likväl stått honom nära, av kvarlåtenskapen efter denne tilldelas dels en årlig livränta till skäligt belopp och dels den i gode mannens yttrande omförmälda lösegendomen.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har anslutit sig till gode mannens förslag.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anført.

Karin Paulsson torde med hänsyn till sin framskridna ålder icke vara i stånd att i fortsättningen genom eget arbete försörja sig. Ehuru sökanden förfogar över tillgångar av sådan storleksordning att de få antagas väl förslå till hennes uppehälle under hennes återstående livstid, lærer med hänsyn till den långa tid hon varit anställd hos Möller samt den avsevärda behållningen i boet få anses obilligt, därest ansökningen icke i någon mån beaktas. Det synes ämbetet skäligt, att sökanden tillerkännes dels de lösören, som upptagits i en vid ansökningen fogad förteckning, dels ock en livränta å 600 kronor om året.

För beredande av denna livränta har ämbetet föreslagit samma anordning, som i fråga om förenämnda av ämbetet tillstyrkta livränta till Christina Dorotea Månsson.

Ellen Cornelia Dalvig har anhållit, att henne måtte tilldelas antingen en årlig livränta å 1 200 kronor eller ock ett engångsbelopp å 10 000 kronor.

Sökanden, som är född den 4 mars 1896 och sedan den 1 oktober 1931 intill Möllers död varit anställd såsom hembiträde hos honom, har anført

bland annat, att hennes lön under tiden 1 oktober 1931—31 december 1938 utgjort 50 kronor i månaden samt för tiden därefter 60 kronor i månaden. Då den lägenhet Möller bebott bestode av sju rum och kök och Möller haft stort umgänge, måste den betalning hon åtnjutit få anses ha varit ringa i förhållande till hennes arbete som hembiträde. Karin Paulsson, som varit anställd som husföreståndarinna hos Möller, hade på grund av sin ålder under flera års tid allenast skött värdinneskapet, varemot hon ej kunnat hjälpa till med grovsyslor. Under dessa förhållanden hade sökanden knappast stannat kvar i Möllers tjänst, om hon ej varit förvissad om att erhålla någon kompensation vid Möllers frånfälle. Möller hade nämligen vid upprepade tillfällen till såväl Karin Paulsson som andra honom närstående personer uttalat sin avsikt att sörja för sökanden vid hans frånfälle.

Gode mannen har upplyst, att sökanden äger ett sparkapital å omkring 2 200 kronor. Under framhållande att sökanden säkerligen ägde möjlighet att tills vidare försörja sig själv, har gode mannen vidare anfört, att han knappast ansåge en livränta å 1 200 kronor årligen befogad. Däremot syntes det honom tillbörligt, att sökanden såsom extra ersättning för utfört plikt-troget, mångårigt arbete och såsom hjälp på ålderdomen tillerkändes ett kapitalbelopp å 8 å 10 tusen kronor. Under förmälan tillika att sökanden av dödsboet åtnjöt lön och kostpenningar till den 8 februari 1943 samt kvarbodde utan ersättning i dödsboets lägenhet, varest hon, om hon så önskade, finge kvarstanna till den 1 april 1943, har gode mannen därjämte yttrat, att därest livränta åt sökanden skulle ifrågakomma, denna i varje fall ej borde utgå för tiden före den 8 februari 1943.

Magistraten i Hälsingborg har tillstyrkt, att sökanden tillerkännes antingen ett kapitalbelopp av 8 å 10 tusen kronor eller däremot svarande livränta.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har anslutit sig till gode mannens yttrande.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som i huvudsak anslutit sig till vad gode mannen för allmänna arvsfonden yttrat, har ansett, att till sökanden borde utgå ett engångsbelopp, samt föreslagit, att detta bestämmes till 4 000 kronor.

Tyra Antipa Johansson, född Andersson, har anhållit, att allmänna arvsfondens fordran hos henne, vid tiden för Möllers frånfälle med ränta uppgående till 18 719 kronor 66 öre, måtte efterskänkas mot det att hon till arvsfonden erlade ett kontant belopp av 7 000 kronor.

Till stöd för ansökningen har sökanden, som är född den 18 januari 1886, anfört.

I oktober 1929 hade hon på förmånliga villkor inköpt en fastighet, stadsågan nr 70 i Råå inom Hälsingborgs stad, för att användas till vilohem. Tack vare Möllers välvilja samt bistånd från några släktingar hade affären kommit till stånd. Vilohemsrörelsen hade emellertid icke gått så bra som hon hoppats. Vissa tider hade där endast funnits ett fåtal gäster och fastigheten hade krävt stora reparationer. I och med krigets utbrott hade hennes affär kommit i ett sämre läge än förut, då såväl hushållsutgifterna som eldningskostnaderna för fastigheten ökat. Tack vare Möllers stora välvilja och god-

het hade hon kunnat driva rörelsen, oaktat hon inte helt kunnat fullgöra de betalningar, som från början uppgjorts. Möller hade emellertid förstått hennes brydsamma situation, och vilohemmet hade alltid legat honom om hjärtat. Han hade ibland själv skickat några av sina släktingar och vänner till vilohemmet för att på så sätt hjälpa sökanden.

Gode mannen har bland annat anfört.

Sökanden har under flera års tid ej kunnat erlægga några räntor i vederbörlig ordning. De räntelikvider, som ingått, ha guldits på så sätt, att olika personer på Möllers bekostnad fått bo på vilohemmet utan erläggande av någon avgift, varvid beräknad vårdavgift avräknats å Möllers räntetillgodohavande.

Fastigheten är bebyggd med ett trähus, som innehåller sammanlagt sex rum, jungfrukammare och kök och är avsett att kunna taga emot högst sex inackorderingar. Sökanden har ingen annan tillgång än ifrågavarande fastighet och ingen annan inkomst än av den i fastigheten bedrivna rörelsen. Det torde vara omöjligt för sökanden att kunna på annat håll belåna ifrågavarande inteckningar i sin helhet eller erhålla erforderlig borgen för inlösen av desamma. Skulle arvsfondens fordran tvångsvis uttagas, bleve uppenbarligen följden, att fastigheten finge säljas exekutivt, varigenom sökanden skulle helt ruineras. Möjlighet synes mig dock föreligga för sökanden att kunna, eventuellt med hjälp av en kompletterande borgen, erhålla ett banklån mot säkerhet av inteckningar upp till cirka 12 000 kronor. Som tidigare banklån finnes å 5 000 kronor, borde hon följaktligen kunna anskaffa ytterligare 7 000 kronor. Fastigheten är taxerad för ett belopp av 20 000 kronor. Sökanden har under år 1942 taxerats för en inkomst av 790 kronor. Då sökanden säkerligen ej äger förmåga anskaffa medel för gäldande av mer än högst 7 000 kronor, får jag föreslå, att allmänna arvsfondens fordran hos henne nedsättes till sagda belopp.

Magistraten i Hälsingborg och länsstyrelsen i Malmöhus län hava tillstyrkt gode mannens förslag.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört.

Möller får visserligen antagas hava försträckt sökanden penningar icke i avsikt att göra en förmånlig penningplacering utan fastmera för att trygga sökandens och hennes familjs utkomst. Detta antagande vinner stöd av att Möller underlåtit att vidtaga åtgärder för indrivning av förfallna räntebelopp. Då emellertid Möller dels å sitt räntetillgodohavande avräknat den beräknade vårdavgiften för personer, som på hans bekostnad vistats å sökandens vilohem, dels ock under år 1934 avfordrat sökanden inteckningssäkerhet för då upplupna räntor, lär icke kunna antagas, att Möller haft för avsikt att eftergiva sin fordran hos sökanden vare sig till kapital eller ränta. Ehuru ämbetet tillfullo beaktat den för sökanden brydsamma situation, som kan väntas uppkomma vid en indrivning av ifrågavarande fordran, nödgas ämbetet, då i 5 kap. 3 § lagen om arv angivna förutsättningen icke torde vara för handen, avstyrka bifall till denna ansökning.

I anledning av den av *Kristliga föreningen av unga män i Hälsingborg* gjorda ansökningen får jag till en början erinra, att riksdagen vid olika tillfällen, efter förslag av Kungl. Maj:t, medgivit efterskänkande av allmänna arvsfondens rätt till arv till förmån för juridiska personer. I likhet med kammaradvokatfiskalsämbetet tillstyrker jag i det nu förevarande fallet, att för-

*Före-
draganden.*

eningen, för vilken den avlidne varmt intresserat sig, tillerkännes dels ett belopp, motsvarande allmänna arvsfondens fordran hos K.F.U.M:s i Hälsingborg fastighetsaktiebolag enligt två skuldebrev å tillhoppa 12 000 kronor jämte ränta, dels de återstående tio aktierna i fastighetsaktiebolaget.

Jag anser vidare billighetsskäl tala för att *Christina Dorotea Månsson*, som var kusin till den avlidne och enligt vad handlingarna utvisa lever under mindre goda ekonomiska förhållanden, beredes en årlig livränta att utgå under hennes återstående livstid från och med den 1 januari 1944. För ändamålet torde erforderligt belopp av kvarlåtenskapen böra överföras till arvsfondens livräntefond. Beträffande livräntebeloppets storlek tillstyrker jag liksom gode mannen, magistraten i Hälsingborg och länsstyrelsen att detsamma bestämmes till 900 kronor.

Ansökningarna av *Nils Folke Persson*, *Bror Edvin Bernhardsson* och *Hedin Gotthard Andersson*, vilka enligt vad handlingarna utvisa stått den avlidne nära och leva under mindre goda ekonomiska förhållanden, om efterskänkande — med visst undantag — av allmänna arvsfondens fordringar hos dem anser jag mig böra tillstyrka.

Vidkommande ansökningen av *Karin Paulsson* tillstyrker jag, att sökanden med hänsyn till föreliggande omständigheter ur ifrågavarande kvarlåtenskap erhåller de av henne begärda lösöreföremålen. Det synes mig också billigt, att sökanden beredes en årlig livränta, vilken med hänsyn till de föreliggande omständigheterna lämpligen synes kunna bestämmas till 1 200 kronor. För ändamålet erforderligt belopp torde böra överföras till allmänna arvsfondens livräntefond. Livräntan synes böra utgå från och med den 1 april 1943.

Beträffande ansökningen av *Ellen Cornelia Dalvig*, som enligt vad handlingarna utvisa sedan 1931 varit anställd hos den avlidne och lever under mindre goda ekonomiska förhållanden, förordar jag, att ett engångsbelopp tillerkännes henne, vilket belopp lämpligen i enlighet med kammaradvokatfiskalsämbetets förslag synes kunna bestämmas till 4 000 kronor.

Slutligen finner jag mig, med hänsyn till föreliggande omständigheter, böra, i likhet med gode mannen, magistraten i Hälsingborg samt länsstyrelsen förordar, att allmänna arvsfondens fordran hos *Tyra Antipa Johansson*, född Andersson, vilken enligt vad handlingarna utvisa stått den avlidne nära och lever under mindre goda ekonomiska förhållanden, nedsättes till 7 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

ej mindre att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter direktören Adolf Philip Möller från Hälsingborg må avstås

till Kristliga föreningen av unga män i Hälsingborg dels ett belopp, motsvarande allmänna arvsfondens fordran hos K.F.U.M:s i Hälsingborg fastighetsaktiebolag enligt två skul-

debrev å tillhopa 12 000 kronor jämte ränta, dels ock 10 aktier i fastighetsaktiebolaget,

till Karin Paulsson vissa lösören, i bouppteckningen efter Möller upptagna till ett värde av 779 kronor 55 öre,

till Ellen Cornelia Dalvig ett belopp av 4 000 kronor, ävensom

vad som erfordras för beredande av livräntor under deras återstående livstid med 900 kronor om året åt Christina Dorothea Månsson från och med den 1 januari 1944 och med 1 200 kronor om året åt Karin Paulsson från och med den 1 april 1943,

än även att allmänna arvsfondens i anledning av arv efter Möller uppkomna fordringar hos Nils Folke Persson, Bror Edvin Bernhardsson och Hedin Gotthard Andersson må efterskänkas, beträffande fordringen hos Andersson dock med undantag för en fordran å 2 300 kronor enligt ett den 22 mars 1932 utfärdat skuldebrev jämte ränta å sagda fordran från och med den 1 september 1942, samt att arvsfondens av samma anledning uppkomna fordran hos Tyra Antipa Johansson, född Andersson, må nedsättas till 7 000 kronor.

9:o.

Rätten till arv efter lantbrukaren Carl Fredrik Paulsson från Rebbelberga socken. Lantbrukaren Carl Fredrik Paulsson från Rebbelberga socken, Kristianstads län, vilken var född den 22 juni 1866, avled den 25 februari 1942 utan att, såvitt framgår av en efter honom upprättad bouppteckning, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter honom uppgick enligt bouppteckningen till 41 601 kronor 53 öre. Kvarlåtenskapen efter den avlidne har ännu icke redovisats till allmänna arvsfonden.

Enligt ett av förre lantbrukaren Johan Petrusson i Norra Össjö, Hishults socken, utfärdat intyg skulle Paulsson hava uttalat, att all hans efterlämnade kvarlåtenskap skulle tillfalla hans hushållerska Tora Ekwall. Vidare skulle Paulsson enligt ett av fabrikören Folke Volmer i Rebbelberga utfärdat intyg hava uttalat, att han ämnade sörja för Tora Ekwall efter sin bortgång. Sedan vittnesförhör för dödsfalls skull hållits angående nämnda intyg, bevakades dessa såsom muntligt testamente av Paulsson. Det testamentariska förordnandet delgavs härefter kammaradvokatfiskalsämbetet, som med hänsyn till bestämmelserna i 4 § lagen den 8 juni 1928 om allmänna arvsfonden underställde frågan om godkännande av förordnandet Kungl. Maj:ts prövning. Kungl. Maj:t föreskrev genom beslut den 13 augusti 1943, att klander mot ifrågavarande testamentariska förordnande skulle äga rum för allmänna arvsfondens räkning. Genom en den 22 augusti 1943 avgiven förklaring har emellertid Tora Ekwall avslått från den rätt till kvarlåtenska-

pen efter Paulsson, som tilläventyrs kunde tillkomma henne på grund av berörda testamentariska förordnande.

Hos Kungl. Maj:t har Tora Ekwall gjort framställning i syfte, såvitt numera är i fråga, att den avlidnes kvarlåtenskap, helt eller delvis, måtte avstås till förmån för henne.

Vidare har godsägaren Gottfrid Nilsson i Ängelholm hemställt, att viss del av kvarlåtenskapen efter Paulsson måtte avstås till förmån för Tora Ekwall.

Till stöd för sin ansökning har Tora Ekwall, som är född den 5 maj 1905, anfört, bland annat, att hon innehaft plats hos Paulsson under sex och ett halvt år, att hon vore övertygad om att Paulsson haft för avsikt att upprätta testamente till förmån för henne samt att hon vore klen till hälsan.

Länsstyrelsen i Kristianstads län har icke ansett sig böra tillstyrka bifall till ifrågavarande ansökning.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört.

Av den utredning, som förebragts rörande tillkomsten av ifrågakomna testamentariska förordnande, samt av vad i ärendet förekommit finner ämbetet framgå, att Tora Ekwall stått den avlidne i livstiden nära. Vid sådant förhållande och då enligt ämbetets mening den avlidnes vid skilda tillfällen uttalade önskemål beträffande Tora Ekwall böra särskilt beaktas, kan ifrågasättas, om icke hela kvarlåtenskapen bör avstås till förmån för Tora Ekwall. Med hänsyn till Kungl. Maj:ts beslut den 13 augusti 1943 rörande ovanberörda förordnande synes emellertid ett efterskänkande böra begränsas till viss del av kvarlåtenskapen, vilken del ämbetet anser icke böra understiga hälften.

*Före-
draganden.*

Visserligen kan med hänsyn till den relativt korta tid, under vilken sökanden varit anställd hos Paulsson, tvekan hysas, huruvida så stor del av kvarlåtenskapen, som kammaradvokatfiskalsämbetet förordar, bör avstås till sökandens förmån. Jag vill emellertid på grund av de särskilda omständigheterna i förevarande fall icke motsätta mig bifall till ämbetets förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att hälften av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter lantbrukaren Carl Fredrik Paulsson från Rebbelberga socken må avstås till Tora Ekwall.

10:o.

Rätten till arv efter Rosa Matilda Sjöstedt, född Forsström, från Stockholm. Änkan Rosa Matilda Sjöstedt, född Forsström, från Stockholm vilken var född den 27 november 1866, avled den 2 december 1942 utan att, såvitt framgår av en efter henne upprättad bouppteckning, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter henne uppgick till 2 202 kro-

nor 72 öre. Kvarlåtenskapen efter den avlidna har ännu icke redovisats till allmänna arvsfonden.

Bland tillgångarna i boet upptogos i bouppteckningen, bland annat, 5 412 kronor 62 öre, utgörande arvsmedel å 64 821:85 finska mark efter den avlidnas tidigare avlidna syster, änkan Maria Vilhelmina Sundell, född Forsström, från Terjärv i Finland. Bland skulderna upptogos, bland annat, 3 404 kronor till fattigvårdsnämnden i Stockholm.

Änkan Sundell hade avlidit den 17 juli 1941 i Terjärv, efterlämnande såsom enda dödsbodelägare änkan Sjöstedt. Genom ett den 24 oktober 1939 upprättat testamente hade änkan Sundell förordnat, att hennes kvarlåtenskap skulle tillfalla hennes syster eller, om system avledt före henne, Terjärvs kommun. I sistnämnda fall skulle kvarlåtenskapen av kommunen förvaltas som en fond, benämnd Maria Vilhelmina Sundells fond, för uppförande av en sjukstuga i kommunen.

Vid änkan Sjöstedts död hade arvet efter änkan Sundell ännu icke utbetalats till henne. Större delen av nämnda arv inestår alltjämt å sparbank i Terjärv, medan återstoden utgör utestående auktionsmedel.

Utredningsmannen i boet efter änkan Sundell har gjort framställning, att de änkan Sjöstedt efter änkan Sundell tillfallna arvsmedlen måtte överlätas på Terjärvs kommun för uppförande av en sjukstuga. Vid ansökningen har fogats ett intyg av kommunalnämndens ordförande i Terjärvs kommun, enligt vilket kommunen vore tacksam, därest arvsmedlen överlätas på kommunen för att användas till sagda ändamål.

Överståthållarämbetet, som avstyrkt den gjorda framställningen dels enär Terjärvs kommun icke gjort någon ansökning i ämnet, dels ock enär änkan Sjöstedt icke stått kommunen nära, har emellertid bland annat anfört följande.

Även om 5 kap. 3 § lagen om arv icke i förevarande fall är tillämplig, synas dock billighetsskäl tala för att frågan om avstående av viss del av arvet efter änkan Sjöstedt till förmån för Terjärvs kommun bringas under Kungl. Maj:ts bedömande. Bland dessa skäl må anföras det förhållandet, att änkan Sundell, när hon insatte änkan Sjöstedt såsom eventuell testamentstagare före Terjärvs kommun, uppenbarligen handlat från den förutsättningen, att änkan Sjöstedt skulle komma i åtnjutande av den avlidnas tillgångar. Det kan med till visshet gränsande sannolikhet antagas, att, därest änkan Sundell kunnat förutse att änkan Sjöstedt skulle avlida innan arvet efter den förra utbetalats, testamentet skulle fått en annan lydelse. Skulle frågan på nu antytt sätt föras vidare, synes emellertid böra åvägbringas utfästelse från Stockholms stad, att därest kronan avstår från sin rätt, staden även avstår sin fordringsrätt mot änkan Sjöstedts dödsbo, eller så stor del därav, som erfordras för att Terjärvs kommun må komma i åtnjutande av hela det belopp som i bouppteckningen efter änkan Sjöstedt upptagits såsom testamentsmedel efter änkan Sundell.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har bland annat framhållit, att Terjärvs kommun icke kunde anses hava stått änkan Sjöstedt nära, varför förutsättningar för tillämpligheten av 5 kap. 3 § lagen om arv icke kunde sägas

vara för handen, samt att ett efterskänkande av allmänna arvsfondens rätt till arv över huvud taget icke borde äga rum till förmån för utländsk fysisk, än mindre juridisk person. Ämbetet har hemställt, att framställningen icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Enligt utdrag av protokollet vid sammanträde den 19 februari 1944 med fattigvårdsnämndens i Stockholm delegerade för understödsärenden hava delegerade — dels av humanitära skäl, dels med hänsyn till att arvsmedlen alltjämt funnes i Finland — beslutit avstå från anspråk ur sagda arvsmedel för fattigvård meddelad änkan Sjöstedt, under förutsättning att allmänna arvsfondens rätt till arv efter änkan Sjöstedt avstodes för uppförande av en sjukstuga i Terjärvs kommun.

*Före-
draganden.*

Såsom framgår av det föregående har icke någon del av de ifrågavarande arvsmedlen hunnit utbetalas till änkan Sjöstedt under hennes livstid. Jag delar den av överståthållarämbetet uttalade uppfattningen, att änkan Sundell, därest hon kunnat förutse att så skulle bli förhållandet, testamenterat kvarlåtenskapen till Terjärvs kommun. De av överståthållarämbetet och kammaradvokatfiskalsämbetet framställda invändningarna synas mig i förevarande fall icke böra hindra, att framställning göres till riksdagen om avstående av allmänna arvsfondens rätt till arv efter änkan Sjöstedt till förmån för nämnda kommun. Jag anser omständigheterna vara sådana, att dylik framställning bör göras, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter Rosa Matilda Sjöstedt, född Forsström, från Stockholm må avstås till förmån för Terjärvs kommun i Finland.

11:o.

Rätten till arv efter förre småbrukaren Jöns Svensson från Knisslinge socken. Förre småbrukaren Jöns Svensson från Knisslinge socken, Kristianstads län, vilken var född den 17 juli 1861, avled den 19 september 1942 utan att, såvitt framgår av en efter honom upprättad bouppteckning, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter honom uppgick enligt bouppteckningen till 1 639 kronor 70 öre. Av kvarlåtenskapen har ett belopp av 1 590 kronor 21 öre inlevererats till allmänna arvsfonden.

Hos Kungl. Maj:t har jordbruksarbetaren Arvid Leonard Jönsson, Knisslinge, anhållit, att den avlidnes kvarlåtenskap måtte avstås till förmån för honom.

Till stöd för ansökningen har sökanden, som är född den 27 juli 1894, anført, att han vore son utom äktenskap till Jöns Svensson. Därest han erhöles dennes kvarlåtenskap, skulle det bli honom en god hjälp till anskaffande av ett eget hem.

Länsstyrelsen i Kristianstads län har, då länsstyrelsen icke ansett de i ärendet givna upplysningarna angående sökandens eventuella egenskap av son till Jöns Svensson vara av beskaffenhet att böra läggas till grund för ett beslut angående avstående av arvsfondens rätt till arv efter Svensson och icke heller funne sådana skäl och omständigheter i övrigt föreligga, vilka skulle föranleda ett dylikt avstående, ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har funnit vissa av den avlidne fällda yttranden, beträffande vilkas tillkomst vittnesförhör för dödsfalls skull hållits vid Östra Göinge domsagas häradsrätt, utgöra ett riktigt uttryck för den avlidnes yttersta vilja och innefatta ett testamentariskt förordnande till förmån för Arvid Leonard Jönsson. Med hänsyn härtill har ämbetet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte jämlikt 5 kap. 2 § lagen den 8 juni 1928 om arv besluta, att för allmänna arvsfondens räkning klander emot sagda testamentariska förordnande icke skulle äga rum.

Enligt det protokoll, som hållits vid vittnesförhör för dödsfalls skull angående de av kammaradvokatfiskalsämbetet åberopade, av den avlidne fällda yttrandena, synes icke någon av de hörda vittnena med bestämdhet hava vitsordat, att Jöns Svensson uttalat att kvarlåtenskapen efter honom skulle tillfalla Arvid Leonard Jönsson. Jag anser därför, att dessa yttranden icke kunna åberopas såsom testamentariskt förordnande till förmån för Jönsson. Såvitt handlingarna i ärendet utvisa lär emellertid Arvid Leonard Jönsson vara son utom äktenskap till Jöns Svensson. Då Jönsson därjämte lever under mindre goda ekonomiska förhållanden, finner jag billighetsskäl tala för att ifrågavarande kvarlåtenskap avstås till honom. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Föredraganden.

att den allmänna arvsfondens tillfallna kvarlåtenskapen efter förre småbrukaren Jöns Svensson från Knisslinge socken må avstås till Arvid Leonard Jönsson.

Vad föredraganden under punkterna 1:o—11:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Arne Björnberg.